

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De schenking onder opschortende voorwaarde in het licht van de vernieuwde Successiewet 1956

Kroon, B.B.A. de; Sonneveldt, F.

Citation

Kroon, B. B. A. de, & Sonneveldt, F. (2010). De schenking onder opschortende voorwaarde in het licht van de vernieuwde Successiewet 1956. *Tijdschrift Erfrecht*, (1), 3-7. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/15102>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/15102>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Tijdschrift Erfrecht

AARGANG 11 • NR 1 • 2010

Themanummer schenk- en erfbelasting

Van dubbele jubelschenking tot fiscale boktor in de eigen woning

Prof. mr. B.M.E.M. Schols

De schenking onder opschortende voorwaarde in het licht van de vernieuwde Successiewet 1956

Prof. dr. F. Sonneveldt en mw. mr. drs. B.B.A. de Kroon LL.M

Civielrechtelijke uitleg of fiscale pech?

Mw. mr. L.A.G.M. van der Geld

Rentebepalingen in de gewijzigde Successiewet 1956

Mw. mr. K.M.L.L. van de Ven

Een vaststellingsovereenkomst met de fiscus, vriezen of dooien?

Prof. mr. E.A.A. Luijten en mw. prof. mr. W.R. Meijer

Artikel

De schenking onder opschortende voorwaarde in het licht van de vernieuwde Successiewet 1956

Prof. dr. F. Sonneveldt en mw. mr. drs. B.B.A. de Kroon LL.M*

1 Inleiding

Op 1 januari jl. is de herziene Successiewet 1956 (hierna: SW 1956) in werking getreden. Een van de onderwerpen waarvoor in de herziene wet een geheel nieuwe benadering geldt, betreft schenkingen¹ onder opschortende voorwaarde. Op verzoek van de redactie bespreken wij in deze bijdrage de gevolgen van de herziene wet ten aanzien van dergelijke schenkingen. Daarbij besteden wij in het bijzonder aandacht aan de mogelijke consequenties die de vernieuwde wetgeving met zich meebrengt voor internationale casusposities.

2 Breuk met het recente verleden

Zoals gezegd, wordt in de herziene wet een nieuwe benadering gekozen ten aanzien van schenkingen onder

opschortende voorwaarde. Onder de oude successiewetgeving² werd voor dergelijke schenkingen aansluiting gezocht bij het civiele recht. Dit houdt in dat de schenking onder opschortende voorwaarde tot stand komt op het moment dat de schenkingsovereenkomst wordt gesloten.³ Zoals iedere overeenkomst komt ook de schenkingsovereenkomst tot stand door aanbod en aanvaarding.⁴ Kenmerkend voor de schenking is dat de aanvaarding van het schenkingsaanbod vrij snel wordt aangenomen. Het tot een bepaalde persoon gerichte schenkingsaanbod geldt immers als aangenomen, wanneer deze na ervan kennis te hebben genomen het niet onverwijld heeft afgewezen.⁵ De termijn voor het doen van aangifte schenkbelasting verstrijkt in principe niet eerder dan twee maanden na het einde van het kalenderjaar waarin de schenking heeft plaatsgevonden.⁶ Voor schenkingen onder opschortende voorwaarde werd onder de oude successiewetgeving een uitzondering op deze hoofdregel geformuleerd in artikel 46 lid 2 SW 1956 (oud). In genoemd artikel werd bepaald dat een schenking onder opschortende voorwaarde geacht werd tot stand te zijn gekomen op de dag waarop de voorwaarde in vervulling was gegaan. Dit had tot gevolg dat de aangifte voor het toenmalige recht van schenking, thans geheten schenkbelasting, eerst behoefde te worden ingediend binnen twee maanden na het einde van het kalenderjaar waarin de voorwaarde in vervulling was gegaan.

* Prof. dr. F. Sonneveldt is partner/aandeelhouder Mazars Paardekooper Hoffman N.V. te Rotterdam, hoogleraar Successiewet en Estate Planning aan de Universiteit van Leiden en bijzonder hoogleraar Successiewet en Estate Planning aan de Universiteit van Utrecht (e-mail: frans.sonneveldt@mazars.nl). Mw. mr. drs. B.B.A. de Kroon LL.M is estate planner bij Mazars Paardekooper Hoffman N.V. te Rotterdam en docent Successiewet en Estate Planning aan de Universiteit van Leiden (e-mail: bianca.dekroon@mazars.nl).

1. Wij merken op dat voor de toepassing van de SW 1956 zowel de schenking (art. 7:175 lid 1 BW) als de gift (art. 7:186 lid 2 BW) als schenking wordt aangeduid. In het civiele recht vormt de schenking een van de rechtsfiguren die onder het begrip gift valt (vgl. Asser/Perrick 4*, Erfrecht en schenking, veertiende druk, Deventer: Kluwer 2009, hoofdstuk VII). In deze bijdrage gaan wij steeds uit van de fiscale terminologie, tenzij anders blijkt uit de tekst.

2. Tot 1 januari 2010.

3. HR 30 maart 2007, nr. 41 007, BNB 2007/181.

4. Art. 6:217 BW.

5. Art. 7:175 lid 2 BW.

6. Art. 46 lid 1 SW 1956 (oud). Deze termijn is in de vernieuwde SW 1956 niet gewijzigd, zie art. 46 SW 1956.

Eerder hebben wij aangegeven dat deze benadering een op zich werkbare methode creëerde.⁷ Voor het bepalen van de grondslagen voor de objectieve en subjectieve belastingplicht werd aangesloten bij het moment van de totstandkoming van de schenking. Voor de waardering van hetgeen werd verkregen en de toepasselijke tarieven en vrijstellingen was het moment van vervulling van de opschortende voorwaarde doorslaggevend. Een voorbeeld kan dit verduidelijken.

Voorbeeld 1

Mevrouw Y, een Nederlander die sinds 31 november 1999 in België woont, sluit in maart 2006 met haar nichtje een schenkingsovereenkomst onder de opschortende voorwaarde dat zij na het verstrijken van de tienjaarstermijn nog in leven is. Onder toepassing van artikel 3 lid 1 SW 1956 heeft in 2006 een belastbare schenking plaatsgevonden.⁸ Aangifte hoeft echter eerst te worden gedaan na vervulling van de opschortende voorwaarde, derhalve vóór 1 maart 2010.

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel⁹ is aangegeven dat het hiervoor besproken systeem onbevredigend is, nu twee momenten een rol spelen bij de schenking onder opschortende voorwaarde. In de memorie van toelichting is hierover het volgende opgemerkt:

‘Onder het huidige recht kan het geval zich voordoen dat de voorwaarde wordt vervuld, en zich dus een belastbaar feit voordoet, terwijl de schenker reeds meer dan tien jaar uit Nederland is vertrokken. Omgekeerd kan het ook zo zijn dat de schenker ten tijde van het aangaan van de schenkingsovereenkomst voor de Successiewet 1956 in het buitenland woonde, maar ten tijde van het in vervulling gaan van de voorwaarde in Nederland woonde. Dan zou er geen sprake zijn van een belastbare schenking.’

Dit knelpunt wordt in de vernieuwde SW 1956 opgelost door afstand te nemen van het civiele recht door het totstandkomingsmoment en het moment waarop de voorwaarde in vervulling gaat, voor fiscale doeleinden, samen te laten vallen. Hiertoe bepaalt het nieuw geïntroduceerde artikel 1 lid 9 SW 1956 dat een gift¹⁰ onder opschortende voorwaarde voor de toepassing van de SW 1956 geacht wordt tot stand te komen op het moment dat de voor-

waarde wordt vervuld.¹¹ Eerder hebben wij de vraag gesteld of deze benadering niet meer problemen creëert dan zij oplost.¹² In het navolgende bespreken wij enkele vraagstukken die zich thans kunnen voordoen.

3 Postuum effect

In het kader van de mogelijke problemen die zich voor zouden kunnen doen ten gevolge van de hiervoor omschreven nieuwe benaderingswijze van schenkingen onder opschortende voorwaarde, hebben wij eerder gewezen op het risico van het zich waarschijnlijk vaker¹³ voordoen van fiscaal postume schenkingen. Daarbij deden wij de aanbeveling in de SW 1956 een bepaling op te nemen die rekening houdt met postume schenkingen. Wij zijn verheugd te kunnen constateren dat de wetgever deze suggestie ter harte heeft genomen. Aan artikel 12 lid 1 SW 1956 is een volzin toegevoegd die een nieuwe fictiebepaling introduceert. Op grond van deze bepaling wordt al hetgeen verkregen wordt krachtens een schenking die tot stand is gekomen na het overlijden van de schenker, voor de toepassing van de SW 1956, geacht krachtens erfrecht door het overlijden te zijn verkregen. Hiermee is zowel het probleem van mogelijke postume schenkingen als de woonplaatsdiscussie die zich na het overlijden van de erf- later kan voordoen,¹⁴ opgelost.

4 Internationale consequenties

De consequenties van de nieuwe heffingssystematiek ten aanzien van internationale schenkingen onder opschortende voorwaarde kunnen het best worden geïllustreerd aan de hand van een voorbeeld.

Voorbeeld 2

Grootmoeder heeft, toen zij langer dan tien jaren in België woonachtig was, in 2005 een tweetrapsschenking gedaan aan haar zoon als bezwaarde onder ontbindende voorwaarde en aan haar kleinkinderen, als verwachters onder opschortende voorwaarde. Voorwaarde is dat de verwachters in leven zijn op het moment dat de zoon komt te overlijden. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat er

7. F. Sonneveldt & B.B.A. de Kroon, Internationale aspecten van de vernieuwde Successiewet 1956, WFR (2009) 6815 en F. Sonneveldt, Internationale aspecten van de vernieuwde Successiewet 1956, FBN 2009/40.
8. Zie voor een bevestiging van deze benadering HR 30 maart 2007, nr. 41 007, BNB 2007/181.
9. Wijziging van de Successiewet 1956 en enige andere belastingwetten (vereenvoudiging bedrijfsopvolgingsregeling en herziening tariefstructuur in de SW 1956, alsmede introductie van een regeling voor afzonderd particulier vermogen in de Wet IB 2001 en de SW 1956), hierna: het wetsvoorstel.
10. Wij merken op dat deze terminologie niet aansluit bij de fiscale begrip-bepaling dat zowel de schenking als de gift wordt aangeduid als schenking (art. 1 lid 7 SW 1956). Naar onze mening is hiermee geen inhoudelijke afwijking beoogd.

11. In navolging van de visie van de werkgroep modernisering successiewetgeving (commissie-Moltmaker). Art. 2.2 lid 1 laatste volzin, Proeve van een Successiewet 2001 luidt: ‘Een schenking onder opschortende voorwaarde komt tot stand op het moment dat de voorwaarde wordt vervuld.’
12. Sonneveldt & De Kroon 2009 en Sonneveldt 2009.
13. Fiscaal postume schenkingen deden zich onder de oude benadering in de Successiewet 1956 ook wel voor. In dit kader wijzen wij op art. 7:179 lid 1 BW dat deze mogelijkheid creëert. Bijvoorbeeld in het geval van tweetrapsschenkingen waarin ongeborenen betrokken worden.
14. Zie hiervoor F. Sonneveldt, NTBR 2005/4, F. Sonneveldt & J.B. Vegter, De gift over de hand, civielrechtelijk en in het licht van de Successiewet 1956 bezien (II, slot), WPNR (2006) 6680, Sonneveldt & De Kroon 2009 en Sonneveldt 2009.

nog kleinkinderen geboren zullen worden.¹⁵ In 2008 is grootmoeder naar Nederland geremigreerd, waar zij thans in de directe omgeving van haar familie woonachtig is. Civielrechtelijk zijn de schenkingen onder ontbindende voorwaarde aan de zoon en onder opschortende voorwaarde aan de kleinkinderen tot stand gekomen in 2005. Tot 2010 werd hier in het kader van de SW 1956 bij aangesloten. Als gevolg hiervan had de remigratie van grootmoeder in 2008 in beginsel geen fiscale gevolgen op de reeds voltooide schenkingen.¹⁶ Deze waren en bleven onbelast voor het Nederlandse successie- en/of schenkingsrecht.

Echter, met ingang van 1 januari 2010 zijn de fiscale kaarten opnieuw geschud, als gevolg waarvan de remigratie van grootmoeder in 2008 wel degelijk fiscale impact heeft op de genoemde schenkingen. Immers, met ingang van 2010 wordt de schenking onder opschortende voorwaarde aan de kleinkinderen, althans voor de toepassing van de SW 1956, geacht tot stand te komen op het moment dat de voorwaarde wordt vervuld. Indien grootmoeder nog in leven is als de voorwaarde wordt vervuld, zullen, bij haar veronderstelde voortgezette Nederlandse woonachtigheid, de schenkingen aan de kleinkinderen belast zijn met Nederlandse schenkbelasting op grond van het bepaalde in artikel 1 lid 9 SW 1956. Indien grootmoeder reeds is overleden als (fictieve) inwoner van Nederland, dan is heffing van Nederlandse erfbelasting op grond van artikel 12 lid 1, tweede volzin, SW 1956 aan de orde. Geconcludeerd kan worden dat de reeds voltooide tweetrapsschenking van de onbelaste in de belaste sfeer terechtkomt. Dit is slechts anders indien grootmoeder voor het intreden van de voorwaarde is geëmigreerd en langer dan tien jaar buiten Nederland heeft gewoond of eerder de Nederlandse nationaliteit heeft verloren. Aldus is sprake van materieel terugwerkende kracht (zie hierna). Het toepasselijke tarief voor de erf- of schenkbelasting is in de relatie grootouders-kleinkinderen gelijk aan het tarief in de relatie ouders-kinderen, derhalve 10% over de eerste € 118.000 en 20% over het meerdere (cijfers 2010), evenwel met toepassing van een opslag van 80%. Hierdoor is het tarief effectief 18% over de eerste € 118.000 en 36% over het meerdere.

De keerzijde hiervan is dat schenkingen die onder de oude successiewetgeving in de belaste sfeer vielen, onder omstandigheden thans onbelast blijven. Een voorbeeld kan dit verduidelijken.

Voorbeeld 3

Grootmoeder heeft, toen zij in Nederland woonde, in 2005 een tweetrapsschenking gedaan aan haar zoon als

15. Indien een nieuw kleinkind zou worden geboren, doet zich op dat moment een schenking onder opschortende voorwaarde voor. Vanaf 1 januari 2003 is het mogelijk dat een dergelijke situatie zich ook kan voordoen nadat grootmoeder is overleden (art. 7:179 BW). Onder het recht van vóór 2003 kon deze situatie zich niet voordoen, daar een schenkingsaanbod verviel door het overlijden van de schenker (art. 7A:1720 BW).
16. Wij abstraheren hier van de eventuele discussie die in dit kader zou kunnen spelen indien het voorwaardelijke vermogen zou bestaan uit Nederlands situsvermogen.

bezwaarde onder ontbindende voorwaarde en aan haar kleinkinderen, als verwachters onder opschortende voorwaarde. Voorwaarde is dat de verwachters in leven zijn op het moment dat de zoon komt te overlijden. Indien de voorwaarde wordt vervuld op het moment dat grootmoeder zich buiten de Nederlandse tienjaarstermijn bevindt,¹⁷ zal de schenking aan de kleinkinderen onbelast blijven.

Onder het recht zoals dat gold tot 1 januari 2010, was de belastbaarheid van genoemde tweetrapsschenking op het moment van aanbod en aanvaarding gefixeerd. Een emigratie gevolgd door een overschrijding van de tienjaarstermijn kon daarin geen wijziging brengen.

Uit het voorgaande blijken twee zaken. Ten eerste zullen (r)emigratiesituaties kunnen leiden tot onvoorziene fiscale gevolgen. Hierna bespreken wij mogelijke oplossingen om deze fiscale gevolgen te voorkomen dan wel te matigen. Ten tweede is het niet ondenkbaar dat zich complicaties in de internationale sfeer kunnen manifesteren. Naar wij begrijpen, zoeken de meeste landen voor de schenkbelasting aansluiting bij het civiele recht. Een schenking onder opschortende voorwaarde komt in die benadering tot stand bij de aanvaarding van het aanbod en niet bij het invullen van de voorwaarde. De afwijkende benaderingswijze van Nederland kan situaties van dubbele heffing in de hand werken. Hierbij kan worden gedacht aan de situatie waarin een schenking onder opschortende voorwaarde in het buitenland tot stand is gekomen en aldaar belast is. Indien de schenker vervolgens (r)emigreert naar Nederland en de voorwaarde wordt vervuld tijdens binnenlandse woonachtigheid van deze schenker, zal Nederland dezelfde schenking ook belasten. Dit leidt tot dubbele heffing zonder verrekeningsmogelijkheden. Hier dient ons inziens een aparte regeling voor opgenomen te worden in het Besluit ter voorkoming van dubbele belasting 2001 (BvdB 2001).

5 Ontbreken overgangsrecht

Ten slotte heeft de nieuwe benaderingswijze ten aanzien van schenkingen onder opschortende voorwaarde tot gevolg dat schenkingen die civielrechtelijk reeds hun beslag hebben gekregen en naar het toen geldende recht onbelast zouden zijn voor het Nederlandse schenkingsrecht, thans in de belaste sfeer kunnen worden getrokken. Te denken valt aan remigrerende schenkers die buiten het bereik van de SW 1956 schenkingen onder opschortende voorwaarde hebben gedaan. Ondanks het feit dat in de literatuur ruimschoots aandacht is besteed aan dit fenomeen

17. Doordat zij, indien zij nog leeft op het moment dat de voorwaarde in vervulling gaat, langer dan tien jaar buiten Nederland woonachtig was, dan wel indien zij op het moment dat de voorwaarde in vervulling gaat, is overleden én zij op het moment van haar overlijden langer dan tien jaar buiten Nederland woonachtig was.

meen,¹⁸ constateren wij tot onze spijt dat geen gehoor is gegeven aan de kritiek die is geuit op het bestaan van materiële terugwerkende kracht van belastingwetgeving, in het bijzonder die van de vernieuwde successiewetgeving. Hierdoor komt in de praktijk de vraag op hoe kan worden omgegaan met reeds afgeronde schenkingstrajecten waarvan de fiscale behandeling met ingang van 1 januari jl. anders is komen te liggen. Hierna bespreken wij hiertoe enkele denkrichtingen.

6 Mogelijke oplossingen

In het hiervoor genoemde voorbeeld 2 worden schenkingen die onbelast waren volgens de successiewetgeving zoals deze gold voorafgaande aan 1 januari 2010, door invoering van de vernieuwde SW 1956 per genoemde datum geconverteerd in potentieel belaste schenkingen. Indien de voorwaarde wordt vervuld na immigratie van grootmoeder wordt hetzij erfbelasting, hetzij schenkbelasting geheven naar een tarief van 18/36%. Erfbelasting is aan de orde indien grootmoeder als (fictieve) inwoner van Nederland is overleden ten tijde van de vervulling van de voorwaarde. Schenkbelasting wordt geheven indien grootmoeder op dat moment nog leeft. De vraag rijst of er na immigratie van grootmoeder nog maatregelen kunnen worden getroffen die dit kunnen voorkomen of de schade kunnen beperken. Bedacht dient immers te worden dat de schenkingen onder opschortende voorwaarde aanvankelijk geheel onbelast leken te zijn. Zij vonden immers volgens het civiele recht plaats op een moment dat Nederland niet kon heffen.

Allereerst zou ernaar gestreefd kunnen worden het grootouder-kleinkindtarief te verruilen voor het ouder-kindtarief. Dit kan op eenvoudige wijze indien de schenking een boerenplaatsje-clausule bevat. Zoals bekend heeft de Hoge Raad in zijn arrest van 16 januari 2004 (Boerenplaatsje)¹⁹ de rechtsvraag of de insteller de verkrijger onder ontbindende voorwaarde (bezwaarde) de bevoegdheid kan toekennen om bij uiterste wil te beschikken over het bezwaarde vermogen, zowel voor het oude als voor het nieuwe erf- en schenkingsrecht,²⁰ bevestigend antwoord. Voordat het arrest was gewezen, was dit een omstreden standpunt. De heersende leer in de literatuur ten aanzien van het (oude) erfrecht was dat een dergelijke bevoegdheid niet aan de bezwaarde kon worden verleend.²¹ Mede hierdoor werd deze bevoegdheid niet op grote schaal opgenomen in schenkingsovereenkomsten die dateren van voor genoemde datum.

Indien de schenkingsovereenkomst de bezwaarde de mogelijkheid biedt om schenkingen te verrichten uit het voorwaardelijke vermogen aan de verwachters, kan hiermee eveneens een tariefsverlaging worden bewerkstelligd. Veelal treft men deze mogelijkheid aan in de schenkingsakte. Indien de bezwaarde de macht over het vermogen tijdens zijn leven niet wenst prijs te geven, kan hij zijn toevlucht nemen tot een schenking ter zake des doods in de zin van artikel 7:177 BW. Uiteraard dienen dan de voor deze schenking geldende vormvoorschriften in acht te worden genomen. Indien het denkbaar is dat de bezwaarde zelf zich ooit buiten het bereik van de SW 1956 zal bevinden, kan de schenking aan de verwachters herroepelijk worden gedaan. Gesteld dat de bezwaarde uit voorbeeld 2 na het verrichten van een herroepelijke schenking ter zake des doods aan de verwachters zelf naar België verhuist, dan zou hij na het verstrijken van de tienjaars-termijn de schenking aan de verwachters kunnen herroepen²² en in een latere fase een naar Nederlands en Belgisch recht onbelaste schenking kunnen doen. Uiteindelijk vinden dan alsnog twee onbelaste verkrijgingen plaats, zij het op een veel gecompliceerdere wijze dan aanvankelijk gedacht.

De vraag die in dit verband nog kan rijzen, is of achteraf aan een tweetrapsschenking de boerenplaatsje-clausule of de schenkingsmogelijkheid voor de bezwaarde kan worden toegevoegd. Civielrechtelijk lijkt dit mogelijk. In het eerste geval wordt de mogelijkheid gecreëerd om de schenkingsrechtelijke verkrijging door het kleinkind van de grootouder te vervangen door een erfrechtelijke door het kind van de ouder. Met andere woorden, de verwachter betaalt erfbelasting naar een lager tarief dan de aanvankelijk voorziene schenkbelasting. In het tweede geval wordt de bezwaarde de mogelijkheid geboden de schenkingsrechtelijke verkrijging door het kleinkind van de grootouder in te ruilen voor een schenkingsrechtelijke verkrijging door het kind van de ouder. Met andere woorden, de verwachter betaalt uiteindelijk schenkbelasting naar een lager tarief.

Het komt ons voor dat het toevoegen van de boerenplaatsje-clausule of de schenkingsmogelijkheid een wijziging van de tweetrapsschenking is, waarbij schenker, bezwaarde en verwachter een rol spelen. Gesteld zou kunnen worden dat bij de wijziging van de tweetrapsschenking de verwachter tijdens het leven van de bezwaarde onder opschortende voorwaarde afstand doet van zijn recht. De opschortende voorwaarde houdt in dat de bezwaarde gebruikmaakt van de toegevoegde boerenplaatsje-clausule of schenkingsmogelijkheid. Het betreft vanuit de verwachter bezien een afstand om baat, daar deze door de formulering van beide clausules zijn uiteindelijke kans op het voorwaardelijk vermogen niet verliest. Hij zal dat vermogen slechts op andere wijze verkrijgen, te weten ofwel via het testament van de bezwaarde, ofwel via een schenking door de bezwaarde. Artikel 30 lid 3 SW 1956 zou in die benadering strikt genomen van toepassing kunnen zijn op het toevoegen van de boerenplaatsje-clausule. De ver-

18. Bijvoorbeeld M.R.T. Pauwels, *Terugwerkende kracht van belastingwetgeving: gewikt en gewogen* (diss.), Amersfoort: Sdu Uitgevers 2009 en de reactie van de Commissie Wetsvoorstellen van de NOB van 12 oktober 2009 op het rondetafelgesprek van 23 september 2009, en de tweede nota van wijziging betreffende het wetsvoorstel.

19. HR 16 januari 2004, NJ 2004, 487 m.nt. WMK ('Boerenplaatsje-arrest').

20. T.J. Mellema-Kranenburg, *Testeren over met een fidei-commis de residuo bezwaarde goederen*, JBN 2004/10.

21. P. Blokland & A.H.N. Stollenwerck, *De uiterste wil van de bezwaarde en het overschot (I)*, WPNR (2004) 6574.

22. Wij abstraheren hier van de Belgische problematiek rondom herroepelijke schenkingen.

wachter heeft immers gedurende het leven van de bezwaarde afstand (om baat) gedaan van zijn recht. Deze afstand valt onder de tekst van het artikellid, ook al doet de verwachter afstand ten behoeve van zichzelf. In dat geval wordt ten laste van hem, die het bezwaarde goed uit de nalatenschap van de bezwaarde verkrijgt, in casu wederom de verwachter, niet minder belasting geheven dan zonder die afstand verschuldigd zou zijn. Ons inziens is genoemd artikellid niet van toepassing op het toevoegen van de schenkingsmogelijkheid, daar in dat geval de verwachter de goederen verkrijgt krachtens schenking door de bezwaarde en niet uit de nalatenschap van de bezwaarde, hetgeen het artikellid voor toepassing eist.

7 Afsluiting

Uit het vorenstaande mag blijken dat bij schenkingen onder opschortende voorwaarden met internationale elementen, de vernieuwde successiewetgeving gecompliceerde vraagstukken opwerpt. In deze bijdrage hebben wij in dit kader een aantal denkrichtingen uitgewerkt ter beantwoording van enkele vragen. Zo zijn de mogelijkheid van herroeping, de boerenplaatsje-clausule en de mogelijkheid om deze clausule achteraf toe te voegen aan de schenkingsovereenkomst, alsmede de schenking ter zake des doods besproken. Op deze plaats willen wij nog maar eens benadrukken dat niet iedere denkrichting zal passen op een concrete situatie. Denkbaar is bijvoorbeeld dat de voormalig schenker door zijn/haar overlijden of geestelijke gesteldheid niet (langer) de benodigde medewerking kan verlenen. Maatwerk is dus het devies!